

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na
teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-AR73.5
Datum: 13. oktobar 2009.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Theodor Meron, predsjedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Liu Daqun
sudija Andréia Vaz

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 13. oktobra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ŽALBI RADOVANA KARADŽIĆA NA
ODLUKU O POČETKU SUĐENJA**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić, *pro se*

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće, odnosno Međunarodni sud) rješava po "Žalbi na Odluku o početku suđenja" (dalje u tekstu: Žalba), koju je 25. septembra 2009. uložio Radovan Karadžić (dalje u tekstu: Karadžić). Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je svoj odgovor dostavilo 5. oktobra 2009.,¹ na koji je Karadžić 12. oktobra 2009. uložio repliku.²

I. PROCEDURALNI KONTEKST

2. Vlasti Srbije su 21. jula 2008.³ saopštile da je Karadžić uhapšen na osnovu Optužnice koja je protiv njega podignuta 24. maja 2000.⁴ On je 30. jula 2008. predat pod nadzor Međunarodnog suda pred koji je prvi put stupio sljedećeg dana.⁵ Tokom daljnjeg stupanja pred Sud 29. avgusta 2008. u njegovo ime je konstatovano da se negativno izjasnio o krivici.⁶ Karadžić je optužen za genocid, zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja.⁷

3. Karadžić je izabrao da vodi svoju odbranu i da ne prihvati da ga zastupa branilac.⁸ Sekretarijat je odlučio da mu dodijeli nekoliko plaćenih pomoćnika za pravna pitanja da mu pomažu u obavljanju tog zadatka.⁹ Pored toga, Karadžiću na dobrovoljnoj osnovi pomažu "profesori i studenti prava".¹⁰

4. Pretresno vijeće je na statusnoj konferenciji održanoj 20. avgusta 2009. konstatovalo da je predmet protiv Karadžića "sada spreman za suđenje".¹¹ Poslije toga, Karadžić je dostavio podnesak u kom traži deset dodatnih mjeseci za pripremu suđenja. Kao opravdanje,

¹ Odgovor tužioca na Karadžićevu Žalbu na Odluku o početku suđenja (dalje u tekstu: Odgovor).

² Replika: Žalba na Odluku o početku suđenja (dalje u tekstu: Replika).

³ Prvo stupanje pred Sud, T. 31. juli 2008., str. 3.

⁴ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-I, Izmijenjena optužnica. Daljnja izmijenjena verzija Optužnice podignuta je 18. februara 2009., *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5-18-PT, Druga izmijenjena optužnica. Treća izmijenjena optužnica podignuta je 27. februara 2009., *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Treća izmijenjena optužnica (dalje u tekstu: Treća izmijenjena optužnica).

⁵ Prvo stupanje pred Sud, T. 31. juli 2008., str. 1-3.

⁶ Daljnje prvo stupanje pred Sud, T. 29. avgust 2008., str. 32-33. Negativno izjašnjavanje o krivici konstatovano je 3. marta 2009. u vezi s Trećom izmijenjenom optužnicom, Daljnje stupanje pred Sud, T. 3. mart 2009., str. 134.

⁷ Treća izmijenjena optužnica, str. 1.

⁸ Statusna konferencija, T. 17. septembar 2008., str. 43.

⁹ Statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 455.

¹⁰ V. Žalba, par. 10.

¹¹ Statusna konferencija, T. 20. avgust 2009., str. 434.

dostavio je detaljne kalkulacije u pogledu konkretnih zadataka koje treba izvršiti i vremena koje procjenjuje da će mu za to biti potrebno.¹² Pretresno vijeće je na statusnoj konferenciji održanoj 8. septembra 2009. donijelo usmenu odluku (dalje u tekstu: Pobjijana odluka) u kojoj je konstatovalo da je Karadžić imao dovoljno vremena da pripremi svoju tezu za suđenje i naložilo da datum početka suđenja bude 19. oktobar 2009.¹³ U Pobjijanoj odluci, Pretresno vijeće je iznijelo očekivanje da bi suđenje moglo biti skraćeno i mimo obima predviđenog u Trećoj izmijenjenoj optužnici, i da bi sudska zasjedanja mogla biti održavana manje od 5 dana sedmično.¹⁴ Nadalje, napomenuto je da bi Karadžić do početka suđenja u oktobru 2009. nakupio 14 mjeseci vremena za pripreme i da mu pomaže više plaćenih i dobrovoljnih pomoćnika za pravna pitanja.¹⁵ Konačno, Pretresno vijeće je napomenulo da je Karadžić podnio značajan broj podnesaka i podsjetilo ga na to da ga je pretpretresni sudija u više navrata pozvao da resurse posveti stvarnim pripremama za suđenje.¹⁶ Kada je riječ o skraćanju Optužnice, Pretresno vijeće je pozdravilo predložena skraćanja koja je tužilac naveo u podnesku koji je u skladu s pravilom 73bis(D) Pravilnika o postupku i dokazima dostavio 31. avgusta 2009.¹⁷ i uputilo tužioca da prije početka suđenja razmotri daljnja skraćanja.¹⁸

5. Karadžić je zatražio odobrenje da uloži žalbu na Pobjijanu odluku¹⁹ koje mu je dato 18. septembra 2009.²⁰ Na pretpretresnoj konferenciji održanoj 6. oktobra 2009. Pretresno vijeće je iz administrativnih razloga pomjerilo datum početka suđenja na 21. oktobar 2009.²¹ Ono je takođe napomenulo da tužilac odbija predložiti dodatno smanjenje obima svog dokaznog postupka.²² Pretresno vijeće je stoga prihvatilo sva skraćanja predložena u Podnesku na osnovu pravila 73bis(D) od 31. avgusta i naložilo da do 19. oktobra 2009. "tužilac dostavi označenu verziju Optužnice i priloge zasnovane na [...] svom [podnesku na

¹² *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Podnesak u vezi s početkom suđenja, 3. septembar 2009. (dalje u tekstu: Karadžićev podnesak), str. 2, 6-9.

¹³ Statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 454-56.

¹⁴ *Id.*, str. 454-55.

¹⁵ *Id.*, str. 455.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Podnesak na osnovu pravila 73bis(D), 31. avgust 2009. (dalje u tekstu: Podnesak na osnovu pravila 73bis(D) od 31. avgusta).

¹⁸ Statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 451.

¹⁹ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Molba za ulaganje žalbe na Odluku o početku suđenja, 14. septembar 2009., par. 1.

²⁰ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po Molbi optuženog za odobrenje da uloži žalbu na Odluku o početku suđenja, par. 8.

²¹ Pretpretresna konferencija, T. 6. oktobar 2009., str. 465.

²² *Id.*, str. 467.

osnovu pravila 73bis] od 31. avgusta u gdje će svaka od opština i/ili mjesta zločina ili incident o kojima se [u daljnjem toku] neće izvoditi dokazi biti prekriveni" zajedno s dodatnim fusnotama s objašnjenjima.²³

II. STANDARD PREISPITIVANJA

6. Odluke Pretresnog vijeća u vezi sa određivanjem rasporeda suđenja su diskrecionog karaktera.²⁴ Žalbeno vijeće će ukinuti takve diskrecione odluke samo ukoliko "utvrdi da su (1) zasnovane na pogrešnom tumačenju mjerodavnog prava; (2) zasnovane na očigledno pogrešnom zaključku o činjenicama; ili da su (3) toliko nepravične ili nerazumne da predstavljaju zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja pretresnog vijeća".²⁵

III. DISKUSIJA

A. Argumenti strana u postupku

7. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo jer se nije pozabavilo "faktorima relevantnim za donošenje potpuno utemeljene i obrazložene odluke u vezi s datumom početka suđenja".²⁶ On tvrdi da, ukoliko "Pretresno vijeće ne prihvati pretpretresne zadatke koje je on naveo kao suštinske [u Karadžićevom podnesku], ili vrijeme koje je on alocirao za svaki od njih kao razumne, pravičnost nalaže Pretresnom vijeću da objasni zašto ih smatra nepotrebnim ili nerazumnim".²⁷ Citirajući kao pravni izvor Odluku u predmetu *Ngirabatware*,²⁸ Karadžić tvrdi da je "[z]adatak računanja potrebnog vremena [za pripremu suđenja] objektivna i naučna",²⁹ te zaključuje da odsustvo "racionalne kalkulacije"³⁰ u Pobjijanoj odluci iziskuje vraćanje odluke Pretresnom vijeću kako bi se obezbijedilo da ono prilikom određivanja datuma početka suđenja uzme u obzir "sve relevantne faktore".³¹

²³ *Id.*, str. 468.

²⁴ V. npr. *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amici curiae* na Nalog Pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 16; *Augustin Ngirabatware protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-54-A, Odluka po žalbi Augustina Ngirabatware na odluke kojima se odbijaju zahtjevi za izmjenu datuma suđenja, 12. maj 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Ngirabatware*), par. 8.

²⁵ Odluka u predmetu *Ngirabatware*, par. 8.

²⁶ Žalba, par. 30.

²⁷ *Id.*, par. 31.

²⁸ *Ibid.*; v. takođe *id.* par. 24-27.

²⁹ *Id.*, par. 31.

³⁰ *Id.*, par. 37.

³¹ *Id.*, par. 39.

8. Karadžić konkretno upućuje na niz relevantnih faktora vezanih za pripremu u pretpretresnoj fazi koji su navedeni u Odluci u predmetu *Ngirabatware*.³² On tvrdi da je njegov predmet izuzetno složen, da je broj tačaka i optužbi sa kojima se suočava veliki, da je težina zločina za koje se tereti veoma ozbiljna, da se kao govornik engleskog kojem taj jezik nije maternji suočava sa naročitim teškoćama u pregledanju materijala,³³ da je objelodanjivanje od strane tužioca i "masivno i nepotpuno",³⁴ i da je nivo njegovog plaćenog osoblja niži od onog koji "Sekretarijat obezbjeđuje u složenim predmetima '3. nivoa' na Međunarodnom sudu".³⁵ Karadžić tvrdi da Pretresno vijeće nije u dovoljnoj mjeri uzelo u obzir navedene faktore.³⁶ On zaključuje da nijedno razumno pretresno vijeće ne bi moglo da ih uzme u obzir i da nakon toga ipak zaključi da mu 19. oktobar 2009. kao datum početka suđenja omogućuje razumno vrijeme za pripreme prije početka suđenja.³⁷

9. Karadžić tvrdi da se Pretresno vijeće trebalo pozabaviti njegovim argumentom da na osnovu Statuta Međunarodnog suda on ima pravo da bude na odgovarajući način pripremljen prije nego što suđenje počne,³⁸ i da se takođe trebalo pozabaviti njegovim argumentom da mu je odobreno manje vremena da se pripremi nego što je na raspolaganju stajalo drugim pojedincima koji su bili pritvoreni od strane Međunarodnog suda.³⁹ On odbacuje sugestiju Pretresnog vijeća da će skraćeni raspored suđenja omogućiti kontinuiranu pripremu tokom suđenja, ostajući pri tvrdnji da "nepovoljnost početka suđenja bez odgovarajuće pripreme neće moći biti otklonjena užurbanim pripremama u toku suđenja".⁴⁰ Karadžić takođe precizira da mu njegov sadašnji pravni tim nije bio na raspolaganju tokom punih 14 mjeseci koje je proveo u pritvoru; da nije bio u mogućnosti da se u potpunosti pripremi za dokazni postupak protiv sebe dok nije primio sve dokumente koje mu je objelodanio tužilac i Pretpretresni podnesak u maju 2009.; i da njegovi dobrovoljni pomoćnici nisu u mogućnosti da obavljaju činjenično orijentisane zadatke kao što je čitanje transkripata.⁴¹

³² *Id.*, par. 24. U Odluci u predmetu *Ngirabatware* napomenuto je da relevantni faktori mogu uključivati, između ostalog, "[s]loženost predmeta, broj tačaka i optužbi, težinu zločina za koje se tereti, lične prilike optuženog, status i opseg objelodanjivanja od strane tužioca i kadrovsku popunjenost tima odbrane", Odluka u predmetu *Ngirabatware*, par. 28.

³³ *Id.*, par. 41-54.

³⁴ *Id.*, par. 55.

³⁵ *Id.*, par. 62.

³⁶ *Id.*, par. 30.

³⁷ *Id.*, par. 65-66.

³⁸ *Id.*, par. 31.

³⁹ *Id.*, par. 38.

⁴⁰ *Id.*, par. 73.

⁴¹ *Id.*, par. 79-84.

10. Karadžić dalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zaključujući da bi se potencijalnim budućim smanjenjem obima dokaznog postupka protiv njega smanjila potrebna količina priprema njegove odbrane prije početka suđenja. On primjećuje da je nejasno da li će i kako tužilac smanjiti obim svog dokaznog postupka i tvrdi da za pripremanje u pretpretresnoj fazi neće biti nikakve koristi od budućih nekonkretizovanih skraćivanja Treće izmijenjene optužnice. Karadžić tvrdi da će tek kada stvarno dođe do smanjenja obima optužnice on biti u stanju da se bolje usredsredi na pripreme za suđenje.⁴²

11. Tužilac odgovara da Pobjana odluka ne predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja. Citirajući Odluku u predmetu *Milošević*, tužilac tvrdi da bi prilikom utvrđivanja da li je Pretresno vijeće pogriješilo u određivanju datuma suđenja bilo primjereno ispitati "pretpretresni postupak u cjelini".⁴³ Konkretnije, tužilac tvrdi da je "Pretresno vijeće tokom čitavog pretpretresnog postupka pažljivo upravljalo statusom i obimom njegovog objelodanjivanja";⁴⁴ da je Pretresno vijeće djelotvorno razmotrilo broj tačaka i optužbi u Optužnici;⁴⁵ da je Pretresno vijeće izričito uvažilo i obim i složenost predmeta,⁴⁶ kao i težinu zločina za koje se on tereti;⁴⁷ i da je Pretresno vijeće razmotrilo stanje osoblja pravnog tima odbrane.⁴⁸ Tužilac dalje tvrdi da je Pretresno vijeće uzelo u obzir Karadžićeve lične prilike, i kao pojedinca koji se sam zastupa⁴⁹ i kao govornika engleskog kojem taj jezik nije maternji.⁵⁰

12. Tužilac tvrdi da opomene koje je Pretresno vijeće uputilo Karadžiću u vezi s potrebom za pripremu suđenja⁵¹ predstavljaju daljnji dokaz o tome da je Pobjana odluka bila razumna. Tužilac takođe navodi pojedinosti o raznim mjerama koje su preduzete kako bi se pomoglo Karadžiću, uključujući i sopstveno dostavljanje privremenog pretpretresnog podneska, objelodanjivanje dokumenata u obliku koji može pomoći Karadžiću, kao i pristup povjerljivim materijalima koji je odobren Karadžićevom pravnom timu.⁵² Tužilac primjećuje da Karadžić ne traži specifičnu količinu vremena za pripremu suđenja; na osnovu toga on

⁴² *Id.*, par. 67-70.

⁴³ Odgovor, par. 3, gdje se citira Odluka u predmetu *Milošević*, par. 7.

⁴⁴ *Id.*, par. 6, gdje se citira statusna konferencija, T. 2. april 2009., str. 155.

⁴⁵ *Id.*, par. 35, gdje se citira Podnesak na osnovu pravila 73bis(D) od 31. avgusta.

⁴⁶ *Id.*, par. 8, gdje se citira statusna konferencija, T. 2. april 2009., str. 146.

⁴⁷ *Id.*, par. 9, gdje se citira konferencija na osnovu pravila 65ter, T. 24. mart 2009., str. 47.

⁴⁸ *Id.*, par. 12, gdje se citira Pobjana odluka, str. 455-56.

⁴⁹ *Id.*, par. 10 ("Sekretarijat je odobrio isplatu [...] pomoćnika i istražitelja mimo nivoa predviđenih u sistemu pružanja naknade"), gdje se citira Pobjana odluka, str. 455; statusna konferencija, T. 2. april 2009., str. 144, 156.

⁵⁰ *Id.*, par. 11.

⁵¹ *Id.*, par. 14, gdje se citira statusna konferencija, T. 3. juni 2009., str. 275.

tvrdi da bi, ukoliko se ostane pri zahtjevu za deset dodatnih mjeseci priprema prije početka suđenja, to bilo "pretjerano"⁵³ i da, ako se njegovim zahtjevom traži neprecizirani period kraći od deset mjeseci, "taj nedostatak preciznosti pobija njegov stav da je zadatak računanja traženog vremena objektivno i naučno".⁵⁴

13. Tužilac tvrdi da je Karadžić svojim izborima otežao vlastitu pripremu za suđenje. Tužilac tvrdi da Karadžićeva odluka da se sam zastupa, da traži obimne zbirke materijala za objelodanjivanje koji su samo u ograničenoj mjeri relevantni, da njegovi pravni dobrovoljci rade na pitanjima koja se ne tiču priprema za suđenje i da u kasnoj fazi zahtijeva od trećih strana ogromne količine materijala, predstavljaju samonametnute smetnje odgovarajućoj pripremi suđenja.⁵⁵

14. Tužilac tvrdi da je Žalbeno vijeće implicitno zaključilo da je potencijal za vođenje priprema odbrane tokom suđenja relevantan za utvrđivanje da li neki tim odbrane ima dovoljno vremena za pripremu prije početka suđenja.⁵⁶ Tužilac takođe tvrdi da "prosječni period boravka u pritvoru prije početka suđenja optuženim osobama dovedenim pred Međunarodni sud ne predstavlja valjanu smjernicu u pogledu adekvatnosti"⁵⁷ vremena za pripremanje koje je odobreno Karadžiću. Ipak, tužilac napominje da je suđenje Slobodanu Miloševiću počelo samo osam mjeseci poslije njegovog hapšenja i da je to suđenje po obimu uporedivo sa predmetom *Karadžić*.⁵⁸

15. Najzad, tužilac ukazuje na razne napore koji su preduzeti u cilju smanjenja obima njegovog dokaznog postupka. Konkretno, tužilac upućuje na smanjeni obim Treće izmijenjene optužnice,⁵⁹ smanjenje broja svjedoka sa 542 na 409⁶⁰ i smanjenje broja opština u vezi s kojima planira da izvede dokaze.⁶¹ Tužilac takođe napominje da je Pretresno vijeće utvrdilo da je 19. oktobar 2009. kao datum početka suđenja primjeren "čak i ako bi dužina

---

⁵² V. *id.*, par. 17-31; v. takođe *id.*, par. 36-37.

⁵³ *Id.*, par. 15.

⁵⁴ *Ibid.* (unutrašnji citati izostavljeni).

⁵⁵ *Id.*, par. 38-44.

⁵⁶ *Id.*, par. 45, gdje se citira *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-AR73.1, Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku po Drugom zahtjevu odbrane za odgodu postupka, 25. april 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krajišnik*), par. 23.

⁵⁷ *Id.*, par. 49.

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ *Id.*, par. 32.

⁶⁰ *Id.*, par. 33-34.

⁶¹ *Id.*, par. 35.

suđenja ostala ista" i na toj osnovi zaključuje da datum početka suđenja nije bio zavisao od eventualnih budućih ograničenja obima Optužnice.⁶²

16. Karadžić u Replici ponavlja da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir faktore koji su nabrojani u Odluci u predmetu *Ngirabatware*⁶³ i pokušava je razlikovati od Odluke u predmetu *Milošević*. Konkretno, Karadžić napominje da je Žalbeno vijeće u Odluci u predmetu *Milošević* razmotrilo samo usmene komentare uz jednu pismenu odluku, kao i relativno paralelnu raspravu pred Pretresnim vijećem u predmetu *Milošević*, dok se u Odgovoru pominje mnogo širi raspon pretpretresnog spisa u predmetu *Karadžić*.⁶⁴ Pored toga, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće u predmetu *Milošević* bilo sveobuhvatno u svojoj analizi Miloševićevih argumenata, dok u Pobjijanoj odluci to nije slučaj.⁶⁵ On takođe ostaje pri stavu da je Pretresno vijeće u predmetu *Milošević* u komparativnom smislu imalo veću "organsku familijarnost" sa tim predmetom.⁶⁶

17. Karadžić tvrdi da su u Odgovoru zanemarene njegove "detaljne kalkulacije" u vezi sa zadacima koji stoje pred timom odbrane,⁶⁷ ostajući pri tvrdnji da tužilac nije osporio činjenice koje on iznosi u prilog tim kalkulacijama.⁶⁸ Karadžić dalje tvrdi da dvije osnove Pobjijane odluke nisu dovedene u pitanje tokom pretpretresne konferencije 6. oktobra 2009. Konkretno, on implicira da se reference u Pobjijanoj odluci na daljnje skraćanje obima predmeta nisu materijalizovale,⁶⁹ i izjavljuje da je odluka Pretresnog vijeća da postupa sa zasjedanjima pet dana sedmično u suprotnosti s izjavom u Pobjijanoj odluci da bi skraćeni raspored zasjedanja potpomogao pripreme tokom suđenja.⁷⁰ Karadžić dalje tvrdi da u svakom slučaju, uzimanje u obzir u Odluci u predmetu *Krajišnik* vremena za pripremu tokom suđenja nije mjerodavno za njegov predmet iz više razloga, i da stoga vrijeme za pripremu tokom suđenja ne predstavlja validan faktor u određivanju datuma suđenja.⁷¹ Najzad, Karadžić tvrdi da propust Pretresnog vijeća da naloži određene vrste objelodanjivanja znači da će on biti zatrpan dokumentima tokom suđenja,⁷² i da se od njegovih pravnih dobrovoljca ne može očekivati da obavljaju

⁶² *Id.*, par. 16, gdje se citira Pobjijana odluka, str. 455.

⁶³ V. Replika, par. 2-5.

⁶⁴ *Id.*, par. 6-7.

⁶⁵ *Id.*, par. 8.

⁶⁶ *Id.*, par. 9; v. takođe par. 28.

⁶⁷ *Id.*, par. 11.

⁶⁸ *Id.*, par. 12; v. takođe par. 13-19.

⁶⁹ *Id.*, par. 20-22.

⁷⁰ *Id.*, par. 23-24.

⁷¹ *Id.*, par. 25-29.

⁷² *Id.*, par. 30.

"svakodnevnih zadataka" pripreme suđenja,⁷³ koje u svakom slučaju na sebe treba da preuzmu on lično i njegovo osoblje s punim radnim vremenom.⁷⁴

B. Analiza

18. Kao preliminarno pitanje, Žalbeno vijeće napominje da će u svom razmatranju poći od pretpostavke da se argumenti izneseni u Žalbi i Odgovoru odnose i na 21. oktobar 2009. kao revidirani datum početka suđenja, iako su oba pomenuta podneska dostavljena imajući u vidu 19. oktobar 2009. kao prvobitno zakazani datum početka suđenja.

19. Prelazeći na meritum, Žalbeno vijeće napominje da se čini kako je Žalba zasnovana na nizu pogrešnih pretpostavki. Prvo, za razliku od utvrđivanja da računanje vremena za pripremu u pretpretresnoj fazi predstavlja mehanički "objektivan" zadatak,⁷⁵ u Odluci u predmetu *Ngirabatware* podvlači se da "nije moguće utvrditi standard u vezi s tim šta predstavlja adekvatno vrijeme za pripremu odbrane. Dužina pripreme za suđenje zavisi od niza faktora specifičnih za svaki predmet".⁷⁶ Ocjena Pretresnog vijeća o količini pretpretresnih priprema koja je potrebna u svakom predmetu predstavlja poduhvat koji podrazumijeva mnoštvo činjenica, ali uključuje i primjenu rasuđivanja pretresnog vijeća. Faktori koji su citirani u Odluci u predmetu *Ngirabatware* i kojima su se pozabavili i Karadžić i tužilac konkretno su opisani kao primjeri pokazatelja koji bi mogli uticati na ocjenu Pretresnog vijeća o periodu priprema u pretpretresnoj fazi,⁷⁷ a ne "objektivnu" kontrolnu listu za pretresna vijeća.

20. U Žalbi se takođe pogrešno karakteriše nivo detaljnosti koji se očekuje od usmene Pobjijane odluke. U onoj mjeri u kojoj tvrdi da je Pretresno vijeće bilo dužno da se konkretno pozabavi svim pojedinostima njegovih predloženih "pretpretresnih zadataka" i vremenskih vrijednosti koje im je on pridao, Karadžić nije u pravu.⁷⁸ Žalbeno vijeće ponavlja da procjena količine priprema u pretpretresnoj fazi ne predstavlja mehaničku obavezu, i takođe da, "[i]gako je pretresno veće obavezno da navede razloge za donošenje svoje odluke, ono ne

---

⁷³ *Id.*, par. 33.

⁷⁴ *Id.*, par. 34-35.

⁷⁵ V. Žalba, par. 31.

⁷⁶ Odluka u predmetu *Ngirabatware*, par. 28; v. takođe *Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Drugostepena presuda, 28. novembar 2007., par. 220.

⁷⁷ Odluka u predmetu *Ngirabatware*, par. 28.

⁷⁸ V. Žalba, par. 31.

mora detaljno da je obrazlaže".⁷⁹ Žalbeno vijeće dalje primjećuje da se Karadžić usredsređuje na usmenu Pobjianu odluku⁸⁰ zanemarujući širi kontekst u kom je ona donesena. Žalbeno vijeće naglašava da, "Fpgrilikom utvrđivanja da li je Pretresno veće u dovoljnoj meri uzelo u obzir odgovarajuće faktore" u vezi s pripremama u pretpretresnoj fazi, "Žalbeno veće nije ograničeno samo na ono što je navedeno u nalogu Pretresnog veća". Umjesto toga, vijeće će razmotriti relevantne odluke i transkripte recentnih statusnih i pretpretresnih konferencija kako bi utvrdilo "da li je Pretresno veće primereno razmotrilo predmetna pitanja".⁸¹

21. Preispitivanje rezonovanja Pretresnog vijeća koje je izneseno u Pobjianoj odluci i tokom raznih pretpretresnih sjednica pokazuje da je ono bilo veoma svjesno ključnih pitanja koja utiču na vrijeme za pripreme u pretpretresnoj fazi: prvo, razmjere i obim dokaznog postupka tužioca i pitanja objelodanjivanja i pregleda dokumenata koje to iziskuje, i, drugo, Karadžićevu odluku da se sam zastupa. Na statusnim konferencijama održanim 20. avgusta 2009. i 8. septembra 2009., kao i na pretpretresnoj raspravi 6. oktobra 2009., Pretresno vijeće se izričito pozabavilo parametrima dokaznog postupka optužbe,⁸² da bi na kraju smanjilo njegov obim i ograničilo broj sati za izvođenje dokaza tužioca.⁸³ Te odluke su donesene u kontekstu različitih napora tokom pretpretresnog perioda u cilju olakšanja objelodanjivanja dokumenata⁸⁴ i konkretnih opomena Karadžiću da se pripremi za suđenje⁸⁵ i zatraži resurse koji su mu za to potrebni.⁸⁶ Pošto je Pretresno vijeće izričito uzelo u obzir razmjere ovog predmeta i mjere koje je preduzelo kako bi ga smanjilo, Karadžićeva tvrdnja da je ono zanemarilo pitanja kao što su obimnost predmeta, broj tačaka i optužbi, težinu zločina i status i razmjere postupka objelodanjivanja nije ubjedljiva.

22. Pretresno vijeće je takođe sve vrijeme svjesno činjenice da se Karadžić sam zastupa. Pored njegove direktne uloge kao sagovornika na statusnim konferencijama, on u svojim

⁷⁹ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 7 (unutrašnji citati izostavljeni).

⁸⁰ V. Žalba, par. 21, 29-39.

⁸¹ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 7.

⁸² V. statusna konferencija, T. 20. avgust 2009., str. 400-403; statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 445-452; Pretpretresna rasprava, T. 6. oktobar 2009., str. 467-68.

⁸³ Pretpretresna rasprava, T. 6. oktobar 2009., str. 468.

⁸⁴ V. npr. Pretpretresna konferencija, T. 6. oktobar 2009., str. 479-82. Pretresno vijeće je takođe naložilo da mu se dostavljaju periodični izvještaji o statusu objelodanjivanja. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Nalog u vezi s predloženim izvještajem o objelodanjivanju, 19. decembar 2008. Vijeće je aktivno rukovodilo naporima u vezi s objelodanjivanjem kako su se odvijali. V. npr. statusna konferencija, T. 2. april 2009., str. 148-56.

⁸⁵ V. npr. statusna konferencija, T. 20. avgust 2009., str. 434; v. takođe statusna konferencija, T. 3. juni 2009., str. 275.

⁸⁶ Statusna konferencija, T. 2. avgust 2009., str. 432.

pripremama uživa značajnu pomoć. Ta pomoć uključuje veći broj plaćenih pomoćnika za pravna pitanja nego što se obično odobrava u okviru programa Međunarodnog suda za pružanje pomoći osobama koje se same zastupaju,⁸⁷ i posebne napore Pretresnog vijeća da obezbijedi da pomoć u vezi s objelodanjivanjem bude "iznad i preko onoga što bi bilo učinjeno u predmetu nekog optuženog koji ima branioca".⁸⁸ Karadžić je i u tom pogledu neubjedljiv u svojoj tvrdnji da je Pretresno vijeće zanemarilo njegove lične okolnosti.

23. Pored toga što nije pokazao da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir faktore relevantne za pripreme u pretpretresnoj fazi, Karadžić takođe ne iznosi nikakvo ubjedljivo obrazloženje kojim bi pokazao da je procjena Pretresnog vijeća o vremenu koje je potrebno za pripremu u pretpretresnoj fazi bila toliko pogrešna da predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja. Puko ponavljanje broja tačaka Optužnice,⁸⁹ ili ponovno podsjećanje na količinu objelodanjenih dokumenata⁹⁰ ne pokazuje da je procjena Pretresnog vijeća u pogledu potrebnog vremena za pripreme u pretpretresnoj fazi bila netačna. Takođe ni poređenja sa specifičnostima u drugim predmetima ili "prosječnom" količinom vremena za pripreme koje se obično odobrava optuženima nisu informativna,⁹¹ s obzirom na posebne okolnosti svakog pojedinca kojem se sudi pred Međunarodnim sudom.⁹² Žalbeno vijeće uzgred primjećuje da je, čak i ako bi se razmotrila u meritumu, Karadžićeva tvrdnja da je Pretresno vijeće "upalo u istu zamku kao i Pretresno vijeće u predmetu *Ngirabatware*"⁹³ neubjedljiva, s obzirom na veoma različite okolnosti kojima se bavilo Žalbeno vijeće u Odluci u predmetu *Ngirabatware*.

24. U onoj mjeri u kojoj se Pobjana odluka oslanjala na skraćeno vrijeme zasjedanja tokom suđenja kao opravdanje za Odluku o datumu suđenja u oktobru, Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo. Žalbeno vijeće je uključilo vrijeme priprema tokom suđenja kao jedan od faktora prilikom procjene da li je timovima odbrane pruženo adekvatno ukupno vrijeme za pripremu,⁹⁴ i to je predstavljalo validan faktor za Pretresno vijeće da ga uzme u

⁸⁷ Statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 455. V. Sistem pružanja naknade osobama koje pomažu optuženom slabog imovnog stanja koji se sam zastupa, 24. juli 2009. (Rev. 1), par. 3.1., 3.5., 3.6.

⁸⁸ Statusna konferencija, T. 2. april 2009., str. 156.

⁸⁹ V. npr. Žalba, par. 41, 46.

⁹⁰ V. npr. *id.* par. 56.

⁹¹ V. Žalba, par. 44.

⁹² Upor. gore par. 19.

⁹³ Žalba, par. 30.

⁹⁴ V. Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 23. Grube procjene Pretresnog vijeća u vezi s dokaznim postupkom tužioca tokom pretpretresne konferencije, koje su polazile od pretpostavke da će zasjedanja trajati pet dana sedmično, očigledno su bile zamišljene samo u svrhu procjene. V. pretpretresna konferencija, T. 6. oktobar

obzir. Pored toga, Pretresno vijeće je opravdano napomenulo da Karadžić ima relativno veliku grupu plaćenih i neplaćenih savjetnika, i suprotno njegovoj tvrdnji,⁹⁵ nije ustvrdilo da su oni radili za njega sve vrijeme koje je proveo u pritvoru.⁹⁶ Mada je Karadžićevom timu možda trebalo vremena za kadrovsko popunjavanje i mada možda neće biti u stanju da radi na svakom pitanju u vezi sa suđenjem koje bi on od njega zatražio, ti savjetnici predstavljaju izvor značajne podrške, i njihova ograničenja su vezana za Karadžićev izbor da se sam zastupa. Žalbeno vijeće je objasnilo da, iako "pretresno veće mora naročito da povede računa o svojoj obavezi da obezbedi pravično suđenje" optuženima koji se sami zastupaju, "Fođptuženi koji odluči da se sâm brani odriče se mnogih pogodnosti koje podrazumeva zastupanje od strane branioca".⁹⁷

25. Pretresno vijeće je u Pobijanoj odluci obavijestilo Karadžića o sljedećem: "Vijeće je mišljenja da će suđenje biti ograničeno u obimu i da neće obuhvatiti jedan broj mjesta zločina ili tačaka. To će imati uticaja na vaš podnesak".⁹⁸ On ubjedljivo tvrdi da njegovim pripremama u pretpretresnoj fazi ne bi pomoglo "hipotetičko i u ovom trenutku napoznato smanjenje obima ili razmjera važeće optužnice".⁹⁹ Tokom pretpretresne konferencije 6. oktobra 2009. Pretresno vijeće je pokušalo da razjasni obim smanjenja, prihvatajući sve prijedloge da se optužnica skрати koji su sadržani u tužiocčevom Podnesku na osnovu pravila 73bis(D) od 31. avgusta.¹⁰⁰ U interesu dodatne transparentnosti, ono je dalje naložilo tužiocu da do 19. oktobra dostavi "označenu verziju optužnice i njenih priloga",¹⁰¹ zahtijevajući od tužioca da uključi fusnote u kojima će objasniti one izmjene koje nisu očigledne kako bi se obezbijedilo da Karadžić jasno razumije koje od tačaka i navoda ostaju.¹⁰² Budući da je početak suđenja zakazan za 21. oktobar 2009., taj rok skopčan je s rizikom da Karadžiću ostane samo dva dana da pregleda ono što sada treba da bude važeća optužnica u sudskom postupku.

2009., str. 467-68. Kao što je Pretresno vijeće napomenulo na statusnoj konferenciji 8. septembra 2009., logistički faktori će sprečavati zasjedanje od pet dana sedmično tokom određenih perioda dokaznog postupka tužioca. V. statusna konferencija, T. 8. septembar 2009., str. 449-50.

⁹⁵ Žalba, par. 80.

⁹⁶ Uporedi Žalbu, par. 80, sa Pobjanom odlukom, str. 455.

⁹⁷ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 19.

⁹⁸ Pobjana odluka, str. 454-55.

⁹⁹ Žalba, par. 68.

¹⁰⁰ V. pretpretresna konferencija, T. 6. oktobar 2009., str. 467. Pretresno vijeće je tako praktično smanjilo obim optužnice, suprotno onome što se implicira u Karadžićevoj replici, u par. 20-22.

¹⁰¹ Pretpretresna konferencija, T. 6. oktobar 2009., str. 468.

¹⁰² *Ibid.*

26. Suprotno tvrdnjama u Replici,¹⁰³ Pretresno vijeće je smanjilo obim predmeta protiv Karadžića prihvatajući prijedloge iz tužiočevog Podneska na osnovu pravila 73bis(D) od 31. avgusta. Međutim, količina vremena koja je omogućena Karadžiću da pregleda označenu optužnicu je pretjerano kratka i dovodi do rizika da učini suđenje nepravičnim, bez obzira na to što jedine potencijalne promjene predstavljaju skraćivanja tužiočevih optužbi. U kontekstu ovog predmeta, Pretresno vijeće je bilo obavezno da obezbijedi da se Karadžiću ostavi dovoljno vremena da pročita označenu optužnicu, sa objašnjenjima, prije početka suđenja. Propust vijeća da to učini predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlaštenja.

IV. DISPOZITIV

27. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće **NALAŽE** Pretresnom vijeću da odgodi početak suđenja do jedne sedmice nakon što tužilaštvo dostavi označenu Optužnicu kao što mu je naloženo na pretpretresnoj konferenciji 6. oktobra 2009. i **ODBIJA** Žalbu u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron, predsjedavajući

Dana 13. oktobra 2009.

[pečat Međunarodnog suda]

---

¹⁰³ Replika, par. 20-22.